

دومین همایش ملی سیاست خارجی ایران

تأثیرات منازعه روسیه-اوکراین بر آسیای مرکزی: منافع ایران در دوره جنگ و پساجنگ

عباس ملکی

دی ۱۴۰۲

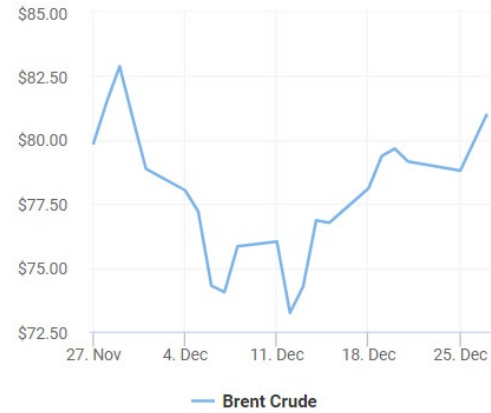
مقدمه

- قیمت نفت خام بعنوان یک شاخص مهم در تحولات جهانی
- در هم تنیدگی اقتصادی و وابستگی متقابل کشورها
- حمله روسیه به اوکراین
- تأثیر جنگ اوکراین بر کشورهای آسیای مرکزی
- در این پژوهش هدف ما پاسخ به این پرسش‌ها است:
 - ✓ تنهاجم روسیه به اوکراین در آسیای مرکزی چه تاثیراتی دارد؟
 - ✓ منافع ایران در دوره جنگ و پسا جنگ در منطقه چگونه است؟

BRENT Crude Oil (\$/b)

27/12/2023

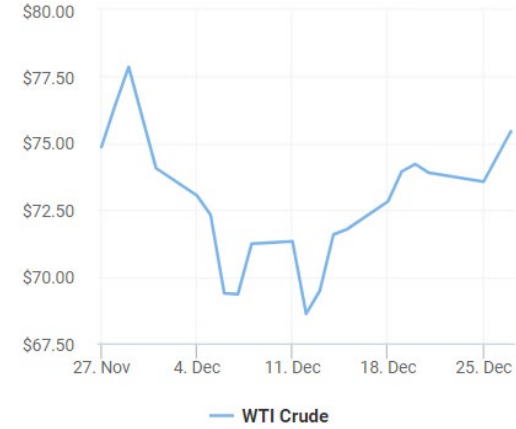
80.98

WTI Crude Oil (\$/b)

27/12/2023

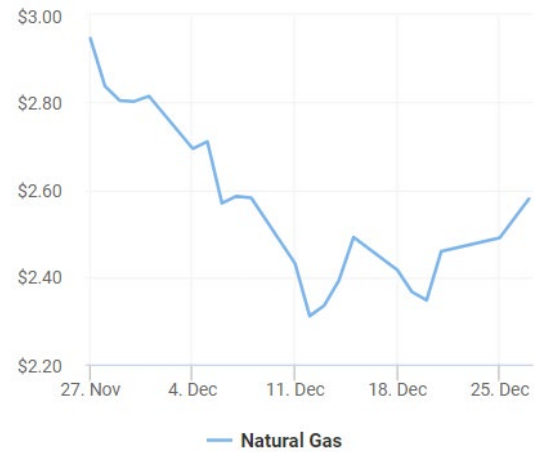
75.45

Henry Hub Natural Gas (\$/MMBtu)

27/12/2023

2.58

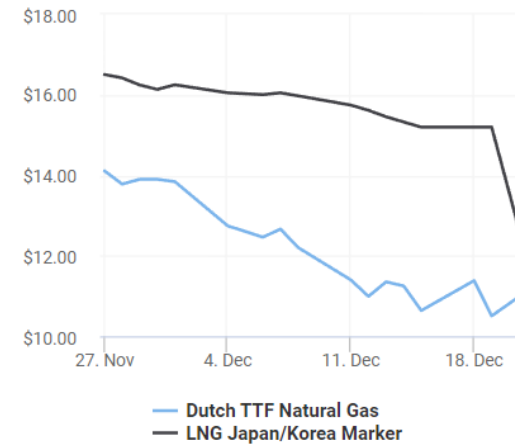

Europe & Asia Natural Gas (\$/MMBtu)

25/12/2023

11.12

11.94

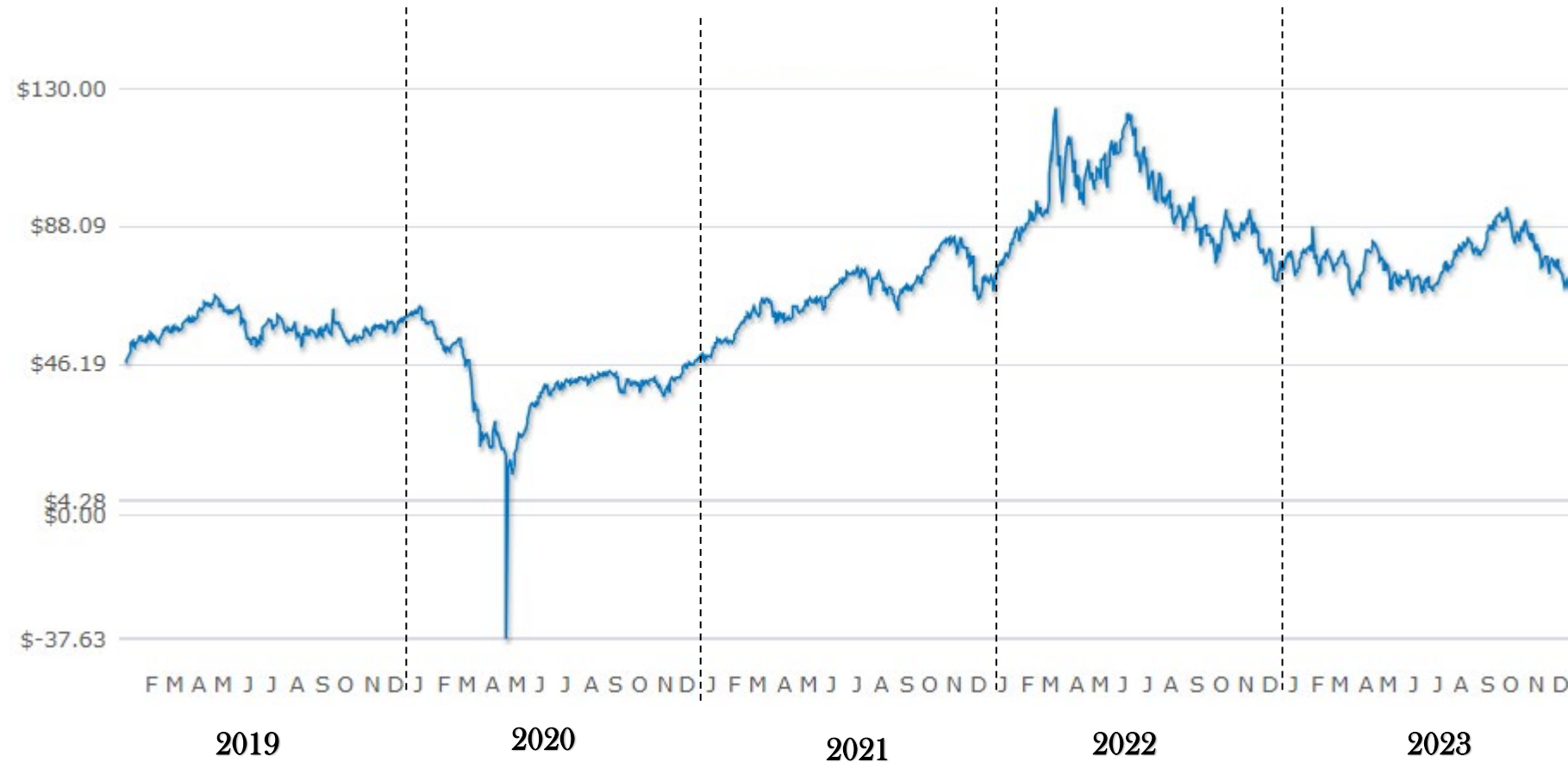
Brent Crude Oil

price fluctuations from January 2019 to the 27 Dec 2023: 80.98 \$/b

WTI Crude Oil

price fluctuations from January 2019 to the 27 Dec 2023: 75.45 \$/b

Natural Gas Henry Hub
price fluctuations from January 2019 to the 27 Dec 2023: **2.58 \$/MMBtu**

منطقه‌گرایی

- منطقه‌گرایی قدیم
- منطقه‌گرایی جدید
- نظم موجود و عوامل مؤثر بر منطقه‌گرایی و همگرایی در آسیای مرکزی
- ✓ مشارکت‌های آموزشی، دیپلماسی عمومی، پیوندها فرهنگی و مردم با مردم
- ✓ تشکیل گفتمان‌های سیاسی و اقتصادی انجام پروژه‌های مشترک و ایجاد مناطق اقتصادی در مرزهای مشترک
- ✓ تمرکز مشترک و راه‌حل برای چالش‌ها و مسائل منطقه‌ای مانند آب
- ✓ توسعه ارتباطات حمل‌ونقل منطقه‌ای و بین‌المللی در آسیای مرکزی
- ✓ ثبات افغانستان و از بین بردن تهدید تروریسم از سوی افغانستان
- ✓ تلاش برای رشد گردشگری منطقه‌ای و بین‌المللی

چندجانبه‌گرایی

استفان کراسنر: «مجموعه‌ای از اصول، هنجارها، قواعد و رویه‌های تصمیم‌گیری ضمنی یا صریح تعریف می‌کند که انتظارات بازیگران حول یک حوزه موضوعی معین همگرا می‌شوند.»

کوهن و نای: «مجموعه‌ای از مناسبات حاکم که شامل شبکه‌هایی از قوانین، هنجارها و رویه‌هایی است که به رفتارها و اثرات آن‌ها نظم می‌بخشد.»

سازمان‌های منطقه‌ای در آسیا مرکزی: سازمان همکاری منطقه‌ای (اکو)، سازمان همکاری شانگهای، سازمان پیمان امنیت جمعی و

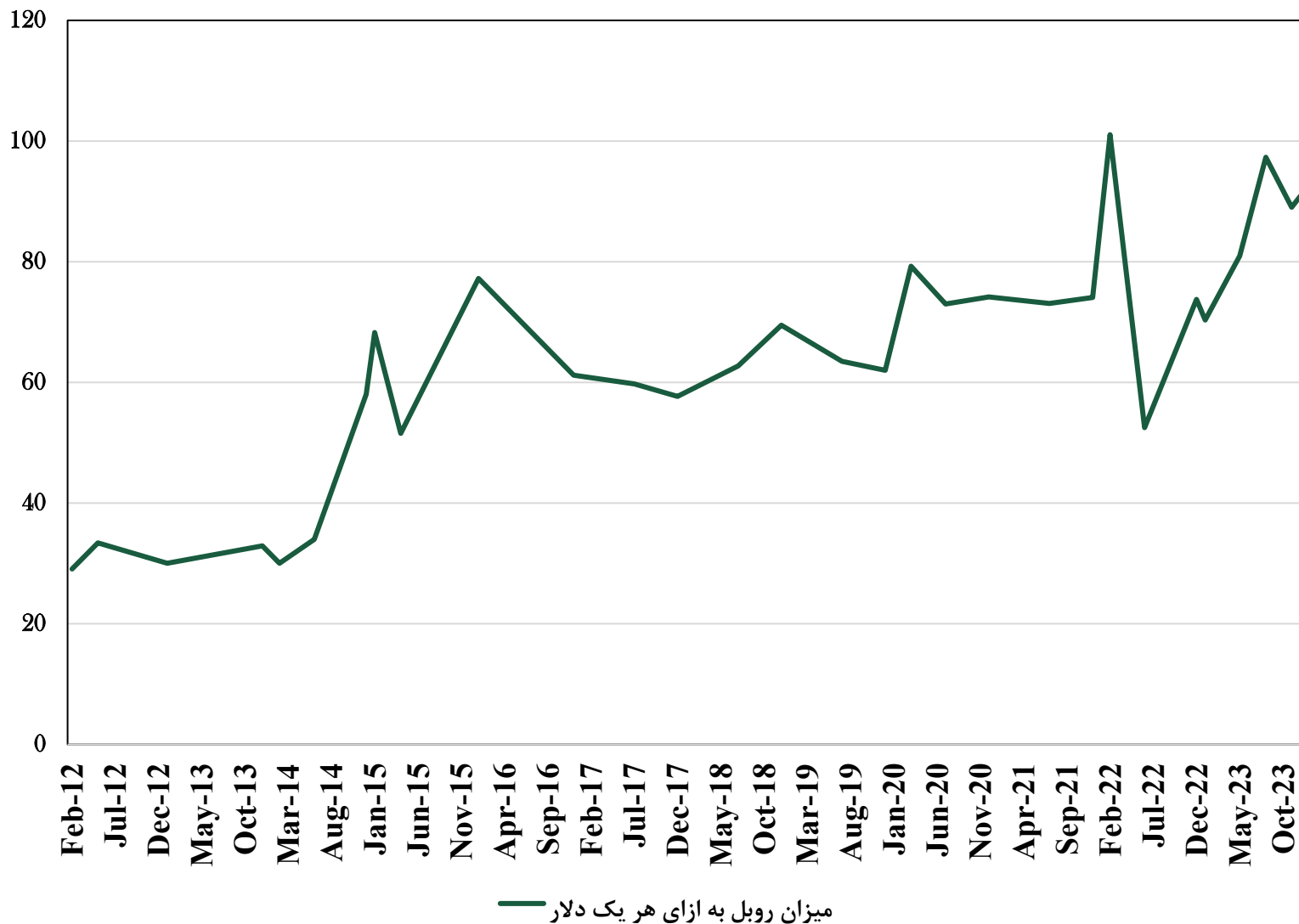
کشورهای کوچک و بازیگران بزرگ

عوامل مؤثر در این نظریه:

- ✓ اهمیت استراتژیک کشور
- ✓ قدرت اقتصادی
- ✓ تنوع فرهنگی و اجتماعی
- ✓ ابتکارات و سیاستگذاری‌های یکتا
- ✓ سازمان‌های بین‌المللی و پیمان‌های منطقه‌ای
- ✓ مفاهیم جهانی
- ✓ رسانه و ارتباطات

تأثیر جنگ اوکراین بر آسیای مرکزی

- ✓ امنیت غذایی
- ✓ ارزش پولی
- ✓ مسئله مهاجران و نیروی کار
- ✓ خطوط لوله آسیای مرکزی به اروپا

نمودار ۱: مقایسه نرخ مبادله روبل با دلار از فوریه ۲۰۱۲ تا اکتبر ۲۰۲۳

خطوط لوله آسیای مرکزی به اروپا

وضعیت ایران در آسیای مرکزی در دوره جنگ و پسا جنگ

مهم ترین مسیرهای ترانزیتی چین و آسیای مرکزی به سمت غرب

مسیر ترانزیتی چین و آسیای مرکزی از ایران و به سمت غرب

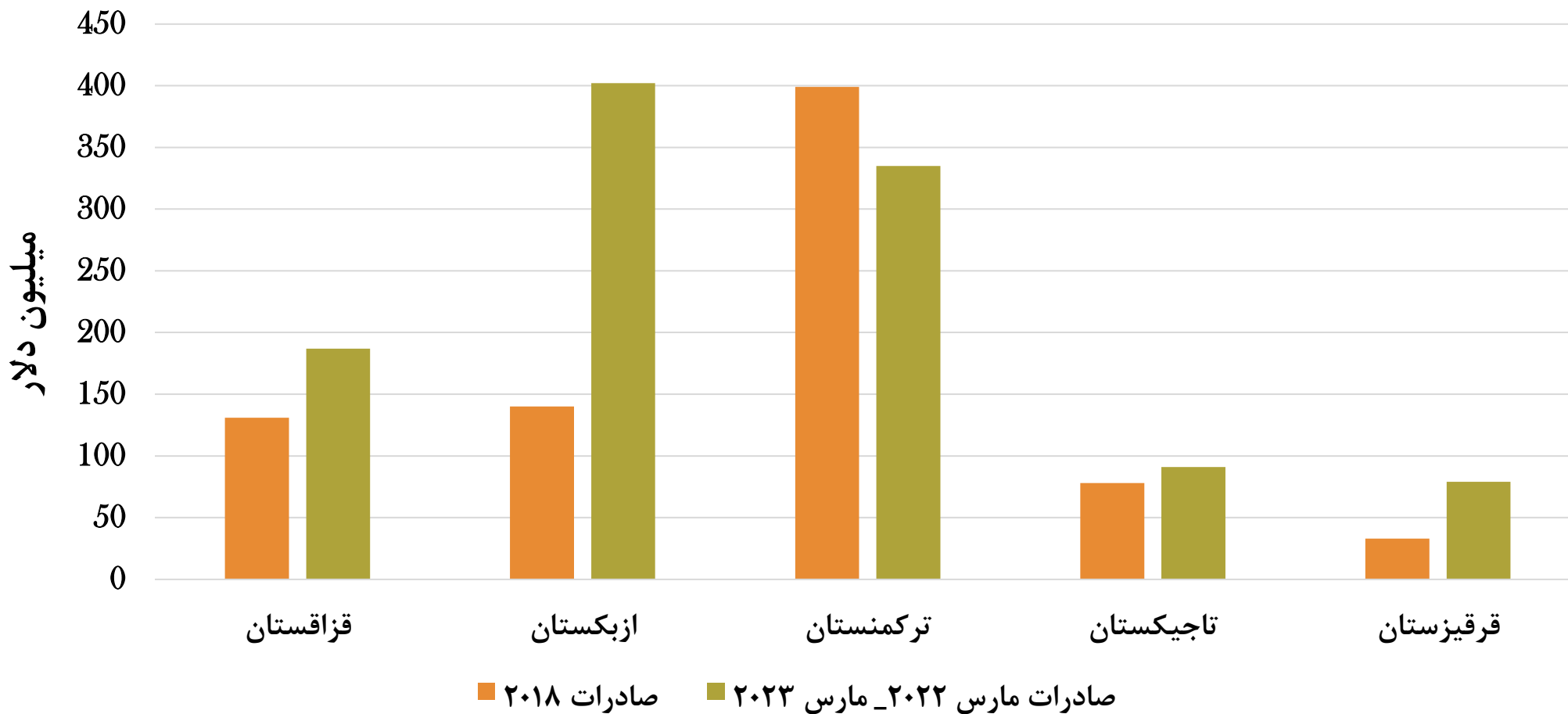

مسیر ترانزیتی چین و آسیای مرکزی از ایران و به سمت غرب

از منظر اقتصادی

- ✓ رابطه خطی ترانزیت کالا و حجم تبادلات تجاری میان کشورها
- ✓ گسترش روابط با کشورهای منطقه به ویژه با رویکرد اقتصادی، برجسته‌ترین عنصر سیاست خارجی ایران در حال حاضر
- ✓ ایران و سازمان همکاری شانگهای

صادرات ایران به کشورهای آسیای مرکزی

واردات ایران از کشورهای آسیای مرکزی

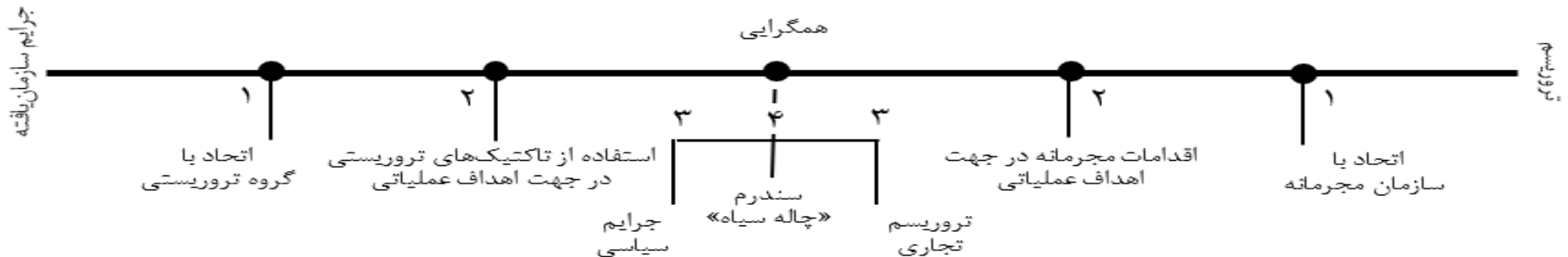

از منظر امنیتی

✓ سازمان‌های پیمان امنیت جمعی و همکاری شانگهای دو سازمان مهم در بعد امنیتی

✓ نظریه زنجیره جرم و ترور

زنجیره جرم - ترور

عوامل مشترک هویتی

✓ اشتراکات زبانی، فرهنگی، قومیتی، و مذهبی ایران با همسایگان

✓ قرابت جغرافیایی آسیای مرکزی و ایران

✓ پیوستن ایران به سازمان همکاری شانگهای و فراهم آمدن فرصت همکاری‌های ایران و کشورهای آسیای مرکزی

نتیجه‌گیری

✓ همکاری ایران با کشورهای آسیای مرکزی

✓ پررنگ شدن نقش ترانزیتی ایران

✓ مسئله امنیتی طالبان در افغانستان

توصیه‌های سیاستی

1. همکاری تجاری ایران و همسایگان با تأکید بر راه‌اندازی کریدور شمال-جنوب
2. تقویت همکاری ایران با سازمان همکاری شانگهای
3. مشارکت فعال ایران در زمینه کاهش تنش‌هایی سیاسی، اقتصادی و امنیتی آسیای مرکزی
4. تقویت وجهه علمی-فرهنگی ایران از طریق همکاری‌های علمی-فرهنگی
5. تقویت همکاری ایران در زمینه توسعه ماشین آلات کشاورزی و کشت محصولات کشاورزی

باتشکر از توجه شما

maleki@sharif.edu